
РОМАН ЛЯХ, НАДІЯ ТЕМІРОВА

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

з найдавніших часів
до XV століття

Підручник для 7 класу

*Затверджено
Міністерством освіти
України*

*Видання друге,
виправлене і доповнене*

Київ
«Генеза»
2000

Л 98 **Лях Р.Д., Темірова Н.Р.**
Історія України. З найдавніших часів до XV ст.: Підруч. для 7-го кл. серед. шк. – К.: Генеза, 2000. – 320 с.
ISBN 966-504-037-5

Історія України – складова всесвітньої історії. Вона вивчає події, що відбувалися на терені сучасної України з моменту появи тут людини і до сьогодення. Протягом багатьох століть у кривавій боротьбі з численними ворогами – кочовиками, монголо-татарськими й турецько-татарськими завойовниками, під владою Литви, Польщі, Угорщини, Росії, Австрії – український народ відстоював право на існування, право на власну мову, культуру, історію.

Переходячи до систематичного вивчення історії України, ви ознайомитеся з господарською діяльністю, суспільними відносинами, культурою, побутом нашого народу, познайомитеся з непересічними особистостями – людьми, які дійсно творили нашу історію.

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
- Bibliothek -

ББК 63.3 (4УКР)я721

2012/1797/1
Затверджено Міністерством освіти України як підручник для учнів 7-го класу загальноосвітніх середніх шкіл згідно з рішенням Колегії Міністерства освіти України від 12 серпня 1997 р. (протокол №16/13-18).

U1A

H-71

(2, 2000) 7+1

Укладач ілюстративного матеріалу –
Леонід Дікарев

Автори текстів та пояснювальних текстів до ілюстративного матеріалу – Андрій Малюк,
Михайло Малюк

ЗМІСТ

СЕМИКЛАСНИКАМ ПРО ВІТЧИЗНЯНУ ІСТОРІЮ ЩО ВИВЧАЄ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ 3

- ТЕМА 1 НАЙДАВНІШІ ЛЮДИ**
1. ЗАСЕЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ 8
- ТЕМА 2 ПЕРШІ ЗЕМЛЕРОБИ
ТА СКОТАРІ**
2–3. ВИНИКНЕННЯ ЗЕМЛЕРОБСТВА
ТА СКОТАРСТВА 17
4–5. ТРИПІЛЬСЬКА КУЛЬТУРА 24
- ТЕМА 3 ВЕЛИКЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ
НАРОДІВ**
6–7. ДОБА БРОНЗИ 32
8. КИММЕРІЙЦІ 38
9. СКИФИ 42
10. САРМАТИ 55
11–12. ГРЕЦЬКІ МІСТА-ДЕРЖАВИ
В ПІВНІЧНОМУ ПРИЧОРНОМОР'І 62
13. ДАВНІ СЛОВ'ЯНИ НА ТЕРЕНІ
УКРАЇНИ (I–V СТОЛІТТЯ) 76
14. СХІДНІ СЛОВ'ЯНИ В VI–IX СТОЛІТТЯХ 84
Повторення 94
Узагальнення 94
- ТЕМА 4 ВИНИКНЕННЯ
КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ**
15. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПЕРЕДОДНІ
УТВОРЕННЯ КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ 97
16. СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ
З ЦЕНТРОМ У КИЄВІ 104
17. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА ЗА
ПЕРШИХ КНЯЗІВ 109
18. ЗМІЦНЕННЯ КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ
В СЕРЕДИНІ X СТОЛІТТЯ 118
- ТЕМА 5 РОЗКВІТ КИЇВСЬКОЇ РУСИ**
19. ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ
(980–1015 роки) 125
20. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ХРИСТИАНСТВА
НА РУСИ 133
21. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА ЗА ПРАВЛІННЯ
ЯРОСЛАВА МУДРОГО (1019–1054 роки) 141
22. ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ
КИЇВСЬКОЇ РУСИ 150
Повторення 162
Узагальнення 163

- ТЕМА 6 ПОЛІТИЧНЕ ДРОБЛЕННЯ КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ**
23. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА ЗА ЯРОСЛАВИЧІВ 165
24. КНЯЗЮВАННЯ ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА В КИЄВІ (1113–1125 роки) 174
25. РОЗПАД КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ І ВИНИКНЕННЯ САМОСТІЙНИХ КНЯЗІВСТВ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ 179
26. БОРОТЬБА УКРАЇНСЬКИХ КНЯЗІВСТВ ІЗ КОЧОВИКАМИ 189
- ТЕМА 7 МОНГОЛО-ТАТАРСЬКА НАВАЛА**
27. БОРОТЬБА ПРОТИ МОНГОЛО-ТАТАР 199
- ТЕМА 8 КУЛЬТУРА КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ**
28–29. РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ 208
30. ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ 231
- ТЕМА 9 ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА**
31. ГАЛИЦЬКІ ЗЕМЛІ ЗА РОСТИСЛАВИЧІВ 234
32. УТВОРЕННЯ ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ 241
33. ДАНИЛО РОМАНОВИЧ ГАЛИЦЬКИЙ 246
34. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА ЗА НАСТУПНИКІВ ДАНИЛА РОМАНОВИЧА ГАЛИЦЬКОГО 253
35. КУЛЬТУРА ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОГО КНЯЗІВСТВА 256
- ТЕМА 10 ПІД ВЛАДОЮ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ**
36. ЗАГАРБАННЯ ГАЛИЦЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ПОЛЬЩЕЮ 260
37. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО 266
38–39. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ УГОРЩИНИ, ТУРЕЧЧИНИ ТА МОСКОВІЇ 283
40. ГОСПОДАРСТВО ТА СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ В ХІV–ХV СТОЛІТТЯХ 289
41. КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІV–ХV СТОЛІТЬ 298
Повторення 308
Узагальнення 309
Словничок понять і термінів 312
Хронологічна таблиця 315
Література для позакласного читання 317